

U C H W A Ł A Nr V/26/2011

**Rady Gminy w Czerwonce
z dnia 10 marca 2011r.**

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka na lata 2011-2032”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r, Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) w związku z art. 14 ust. 6 oraz art. 15 ust. 7 i 7a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2010r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Czerwonka na lata 2011-2032” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski
Wiesław Widomski

Załącznik do Uchwały Nr
V/26/2011
Rady Gminy w Czerwonce
z dnia 10 marca 2011r.

**PROGRAM USUWANIA AZBEST I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU GMINY CZERWONKA
NA LATA 2011-2032**

CZERWONKA, MARZEC 2011

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	1
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY CZERWONKA.....	1
3. CELE I ZADANIA PROGRAMU.....	2
4. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO.....	3
5. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH REGULUJĄCYCH POSTĘPOWANIE Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJACYMI AZBEST ORAZ OBOWIAZKI Z NICH WYNIKAJĄCE	4
6. POSTĘPOWANIE Z WYROBAMI ZAWIERAJACYMI AZBEST.....	
6.1. OBOWIAZKI SAMORZĄDU GMINNEGO.....	6
6.2. OBOWIAZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW NIERUCHOMOŚCI.....	7
6.3. OBOWIAZKI WYKONAWCÓW PRAC ZABEZPIECZANIU I USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJACYCH AZBEST ORAZ WYTYCZNE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW BHP	7
7. KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.....	9
8. INFORMACJE O ILOŚCI WYROBÓW ZAWIERAJACYCH AZBEST NA TERENIE GMINY CZERWONKA.....	10
9. FINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.....	12
10. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.....	13
11. PODSUMOWANIE.....	13
12. ZAŁĄCZNIKI.....	14

1. Wstęp

Azbest jest nazwą handlową włóknistych minerałów. Azbesty (6 odmian) niezależnie od różnic chemicznych i wynikających z budowy krystalicznej, są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie. Ich występowanie jest dość powszechne, ale tylko w niektórych miejscach na kuli ziemskiej azbest był i jeszcze jest eksploatowany na skalę przemysłową. Pod względem chemicznym azbesty są uwodnionymi krzemianami metali, zawierającymi w swoim składzie magnez, sód, wapń lub żelazo.

Na terenie Polski sprowadzono po 1945 r. ok. 2 mln. ton azbestu. Był to głównie azbest chryzotylowy importowany z byłego Związku Radzieckiego, Radzieckiego także azbest krokidolitowy z Afryki Południowej. Szacuje się, że 85% tego azbestu zużyte zostało do produkcji wyrobów azbestowo – cementowych, zwłaszcza płyt płaskich i falistych. Produkcja tych płyt w Polsce rozpoczęła się w 1907 r., szybko wzrastała po roku 1950 r. i trwała do 28 września 1998 r.

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Azbest stosowano w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, głównie do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, elewacyjnych także do produkcji rur, kształtek do kanałów wentylacyjnych, instalacyjnych, wyrobów tekstylnych, mas ogniotrwałych uszczelniających uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie i niskie temperatury, działanie substancji żrących, elastyczność, dobre właściwości mechaniczne, odporność na wodę morską, wytrzymałość na rozciąganie i zginięcie, wykorzystywany był jako cenny surowiec również w Polsce. Szacuje się, że w 2000 r. na terenie kraju znajdowało się ponad 15 milionów ton wyrobów zawierających azbest, w większości na terenach wiejskich.

Głównym celem „ Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka „jest przygotowanie planu oczyszczania terenu Gminy z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie do końca 2032 r., co doprowadzi do wyeliminowania szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

2. Charakterystyka Gminy Czerwonka.

Gmina Czerwonka jest gminą wiejską położoną w środkowo- północnej części województwa mazowieckiego, w środkowej części powiatu makowskiego. Według fizyczno-geograficznego podziału Polski leży ona na Nizinie Północno-Mazowieckiej pomiędzy doliną Orzyca i Narwi na Wysoczyźnie Ciechanowskiej, zajmuje obszar około 110,6 km² (11.059 ha).

Gmina Czerwonka sąsiaduje z 6 gminami wiejskimi, od południa z gminami Szelków i Rzewnie, od zachodu z miastem Maków Maz. i gminą Karniewo, od północy z gminą Płoniawy-Bramura i Sypniewo i od wschodu z gminą Młynarze i miasto-gminą Różan.

Odległość miejscowości gminnej Czerwonka od Makowa Maz. będącej siedzibą powiatu wynosi 10 km.

Infrastruktura komunikacyjna, a w szczególności sieć dróg i połączenia gminy z innymi ośrodkami jest bardzo dobra. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 60, biegnąca z Płocka przez Ciechanów, Maków Mazowiecki, Ostrów Mazowiecką do Białegostoku a następnie na Białoruś. Jest to tzw. Daleka obwodnica Warszawy, będąca jednym z kilku tranzytowych szlaków łączących wschód i zachód Europy. Oprócz drogi krajowej teren gminy przecina droga wojewódzka nr 626 (długość 9 km.) i sześć dróg powiatowych o łącznej długości 40,7 km.

3. Cel i zadania programu

Celem programu jest:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich obszaru gminy,
- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko.
- pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. W programie zawarte zostały:

- oszacowanie ilości wyrobów azbestowych,

- szacunki jednostkowych kosztów usuwania dachowych pokryć azbestowych azbestowych płyt azbestowo- cementowych,
propozycje odnośnie udzielania przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji programu.

4. Szkodliwość azbest dla zdrowia ludzkiego.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o uwodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Emisja włókien azbestu, będących czynnikiem szkodliwym dla organizmu ludzkiego, jest wywołana przez mechaniczne uszkodzenia materiałów zawierających azbest, np. piłowaniem, szlifowaniem narzędziami szybkoobrotowymi oraz podczas naturalnego procesu destrukcji, np. płyt pokryć dachowych azbestowo-cementowych o naruszonej przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne powierzchni zewnętrznej. Cechą szczególną azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia powodując po wielu latach zmiany chorobowe. Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Nie stwierdzono ryzyka dla zdrowia wynikającego z wchłaniania pyłu drogą pokarmową.

Niebezpieczne dla zdrowia są włókna respirabilne czyli włókna o długości powyżej 5 μm o maksymalnej średnicy 3 μm i o stosunku długości do średnicy powyżej 3 do 1. Włókna respirabilne z racji swych wymiarów mogą wnikać głęboko do układu oddechowego i nie są stamtąd usuwane w wyniku działania naturalnych mechanizmów oczyszczających. Powodują wówczas trwałe szkody, w tym: zwłóknienie płuc - azbestozę, choroby nowotworowe jak rak oskrzela i międzybłoniak opłucnej. Doniesienia kliniczne sugerują również, że z azbestem może być również związane występowanie innych nowotworów: krtani, żołądka, jelit, trzustki, jajnika oraz chłoniaków. Choroby te charakteryzują się długim okresem utajnienia, ujawniają się od 10 do nawet 50 lat od narażenia na działanie azbestu. Respirabilne włókna azbestu nie są widoczne gołym okiem, niewyczuwalne dotykiem, dlatego jedynym ostrzeżeniem dla człowieka jest jego świadomość o zagrożeniu i stosowanie zasad bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest. Zanieczyszczenie powodujące choroby zawodowe, spotykane w przemyśle i przy pracach z azbestem, to kilkaset tysięcy włókien w 1 m³ powietrza. Poziomy takich zanieczyszczeń występują np. przy pracach remontowych, przy usuwaniu wyrobów zawierających stare izolacje, natryski ognioochronne na konstrukcje stalowe budynków, podczas wymiany elementów urządzeń ciepłowniczych w energetyce. Przy niewłaściwie prowadzonych pracach z wyrobami azbestowymi ilość włókien respirabilnych azbestu w przestrzeniach zamkniętych obiektów może przekraczać kilka, a nawet kilkanaście mln włókien/m³. Takie zanieczyszczenia powietrza w przeszłości występowały w zakładach wyrobów azbestowych, szczególnie przy produkcji tkanin azbestowych, także przy produkcji uszczelnień czy wyrobów azbestowo-cementowych. Dzięki technikom kontroli i ograniczeniu emisji obecnie

poziomy zagrożen zostały zmniejszone, a nawet lokalnie wyeliminowane.

Nie ustalono progowej dawki zanieczyszczeń powietrza pyłami azbestu, której przyjęcie przez organizm jest obojętne dla zdrowia, lub poniżej której nie wystąpią nowotwory. Każda więc dawka czynnika szkodliwego powinna być w miarę możliwości eliminowana z otoczenia człowieka, choć jej obecność nie musi spowodować efektów zdrowotnych.

Choroby wywołane przez pył azbestowy

Azbestoza (pylica azbestowa) – śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej obecnością włókien azbestowych. Jest to poważna i nieuleczalna choroba. Okres inkubacyjny przekracza dziesięć lat, a symptomy choroby mogą wystąpić dopiero po dwudziestu latach. W przypadku azbestozy okres od zaistnienia choroby do śmierci jest uzależniony od ilości wchłoniętego azbestu i okresu czasu narażenia na azbest. Małe ilości azbestu wchłaniane w długim okresie, podobnie jak duże dawki pyłu azbestowego nawet w relatywnie krótkim okresie mogą wywołać nieodwracalne zmiany w płucach.

Rak płuca – najpowszechniejszy nowotwór złośliwy powodowany przez azbest. Istnieją dostateczne dowody pozwalające stwierdzić, że wszystkie typy azbestu powodują raka płuca. Nowotwory płuc mogą rozwijać się przez okres wielu lat. Na początku w obrębie płuc mogą powstać tzw. zmiany przedrakowe. Zmiany takie nie formują masy guza, nie są widoczne w badaniu rentgenowskim i nie dają żadnych objawów. Wykrycie takich zmian możliwe jest jednak poprzez analizę komórek ścian dróg oddechowych płuc uszkodzonych przez azbest.

Międzybłoniak opłucnej – jest rzadkim i źle rokującym nowotworem złośliwym. Jest przedmiotem dużego zainteresowania ze względu na udowodniony związek zachorowalności z ekspozycją organizmu na azbest (ponad 70% przypadków).

5. Wykaz aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest oraz obowiązki z nich wynikające

Od 1997 r. na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997r. o zakazie wyrobów zawierających azbest (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zmianami). Ustawa ta wprowadziła między innymi obowiązek uzyskania przez wytwórcę odpadów niebezpiecznych (wykonawcę prac usuwania wyrobów zawierających azbest) zatwierdzenia – przez właściwego wojewodę lub starostę - programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zmianami). Ustawa ta wprowadziła między innymi obowiązek składania przez wójtów, burmistrzów prezydentów miast a także osoby prawne stosownych informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w tym również azbest).

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 ze

zmianami). Ustawa reguluje tryb postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zmianami) zgodnie z art. 30 ust. 7 stanowi: Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa a ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować: zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury, pogorszenie warunków zdrowotno – sanitarnych, wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zmianami). Ustawa zakazuje wprowadzania na obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 199, poz. 1671 ze zmianami). Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876 ze zmianami);

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649 ze zmianami). Określa obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest; warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania; im powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpiecznego i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824). Określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 r. Nr 217, poz. 1833 ze zmianami) określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 280, poz. 2771 ze zmianami);

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1126). Określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (wyroby zawierające azbest).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1439). Określa terminy, sposoby przedkładania wojewodzie informacji przez organa władz samorządowych informacji o rodzaju, ilości i miejscu występowania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206). Zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2006 r. Nr 30, poz. 213). Określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania. Do prowadzonej ewidencji odpadów obowiązani są posiadacze odpadów, w tym także wytwórcy odpadów. Ewidencję odpadów prowadzi się za pomocą dwóch dokumentów: karty ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadów.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595). W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady :

Grupy 17 06 01 – materiały izolacyjne zawierające azbest;

Grupy 17 06 05 – materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Oznacza to, że odpady obu grup mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Natomiast nie wolno tych odpadów mieszać i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Określa między innymi wymagania dotyczące składowania dla odpadów zawierających azbest, wymieniony w katalogu odpadów oznaczonych kodami 17 06 01 i 17 06 05.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r.

6. Postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest

6.1. Obowiązki samorządu gminnego

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest).

6.2. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Właściciel lub zarządca nieruchomości przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest zobowiązany jest do:

- kontroli wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwania wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenia inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzania (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenia i przedłożenia organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- zgłoszenia właściwemu organowi architektoniczno – budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi,
- sporządzenia i przedłożenia marszałkowi województwa - dot. przedsiębiorców lub burmistrzowi miasta - dot. osób fizycznych niebędącymi przedsiębiorcami corocznej aktualizacja informacji o:
  - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (załącznik nr 1) po wcześniejszym dokonaniu oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (załącznik nr 2),
  - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone (załącznik nr 3)
- przeglądu i oznakowania miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.

6.3. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz wytyczne dotyczące przepisów BHP

Właściciel (zarządca) obiektów i urządzeń budowlanych z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest powinien dokonać ich przeglądu technicznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zmianami) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876). Tylko przedsiębiorcy posiadający odpowiednią decyzję sankcjonującą wytwarzanie odpadów niebezpiecznych mogą wykonywać prace związane z usuwaniem azbestu.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

- 1) izolowania od otoczenia obszaru plac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- 2) ogrodzenie terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- 3) umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: „ Uwaga! Zagrożenie azbestem”;

- 4) zastosowanie odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska;
- 5) zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych;
- 6) codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu metody oczyszczania na mokro;
- 7) izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac;
- 8) zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzi się w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujących zminimalizowanie pylenia poprzez:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- demontaż całych wyrobów, bez uszkodzania, tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- odpajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzie ręcznych lub wolnoobrotowych;
- codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowanie na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.

Wykonawca usuwający azbest zobowiązany jest złożyć pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonanych prac i oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego. Oświadczenie to przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat. Ponadto wykonawca pakuje i przygotowuje odpady azbestowe do transportu.

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska, w szczególności przez:

- 1) szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1.000 kg/m³;
- 2) szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m³ w worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, a następnie umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie;
- 3) utrzymywanie w stanie wilgotnym odpadów w trakcie ich przygotowywania do transportu, oznakowanie opakowań;
- 4) magazynowanie przygotowanych do transportu opakowań w osobnych miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

Odpady może przekazać tylko podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów azbestowych i transportu tych odpadów. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta. Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Do przedsiębiorcy prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadać karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu;
- posiadać dokument przewozowy z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych;
- posiadać świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych;
- posiadać przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doszkalającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne;

- oznakować pojazd odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi;
- utrzymać czystość skrzyni ładunkowej pojazdu;
- sprawdzić stan opakowań i ich oznakowanie literą „a”;
- sprawdzić umocowania przesyłki z odpadami w pojeździe.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do składowania tego typu odpadów. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu. Odpady zawierające azbest nie mogą być poddawane odzyskowi i z tego względu jedynym sposobem ich unieszkodliwiania jest składowanie. Zasady składowania tych odpadów regulowane są ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Szczegółowe przepisy zawarte są w stanowiącym akt wykonawczy d wymienionej ustawy, rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk (Dz. U. z 2003r. Nr 61, poz. 549 ze zmianami). Zgodnie z tym rozporządzeniem odpady zawierające azbest należy deponować na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do tego celu lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych mogących przyjmować również inne odpady niebezpieczne oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione są warunki techniczne do bezpiecznego składowania tych odpadów. Odpady pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej mogą być deponowane na składowiskach urządzonych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed rozsypywaniem. Odpady zawierające azbest powinny być składowane selektywnie, w izolacji od innych, a miejsce składowania musi być oznakowane o zaznaczone na planie sytuacyjnym wysypiska. Powierzchnia składowiska odpadów powinna być zabezpieczona przed emisją pyłów poprzez przykrycie folią lub warstwą gruntu każdorazowo po złożeniu odpadów. Składowisko powinno posiadać ogrodzenie i stały nadzór w okresie eksploatacji. Teren składowiska, którego eksploatacja została zakończona powinien podlegać okresowej kontroli stanu powierzchni, na której nie dopuszcza się wykonywania wykopów, instalacji podziemnych, naziemnych oraz budynków. Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Biorąc pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą, tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

7. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Mianem azbestu określa się naturalnie występujące, włókniste materiały krzemianowe, powstałe na drodze procesów metamorficznych. Charakterystyczną cechą morfologiczną naturalnie występujących minerałów azbestowych jest równoległa budowa włókien.

Wyróżnia się dwie klasy wyrobów azbestowych – azbestowych zależności od zawartości azbestu, stosowanego spoiwa oraz gęstości objętościowej.

- Klasa I („miękkie”) obejmuje wyroby o gęstości mniejszej od 1000 kg/m^3 , zawierające powyżej 20% azbestu. W tej grupie najczęściej stosowane były wyroby tekstylne, używane przez pracowników celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury, masy azbestowe natryskowe.

- Klasa II („twarde”) obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe SA mocno związane. W grupie tej najbardziej rozpowszechnione są płyty azbestowo – cementowe faliste oraz płyty

„ karo” stosowane jako pokrycia dachowe i elewacje zewnętrzne. Płyty płaskie wykorzystywane były jako elewacje zewnętrzne, ściany osłonowe, ściany działowe, osłony ścian przewodów windowych, szybów wentylacyjnych instalacyjnych budownictwie wielokondygnacyjnym. W mniejszych ilościach stosowano rury, w instalacjach wodociągowych kanalizacyjnych, kanalizacyjnych także jako przewody kominowe i zsypy. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

- 06 07 01 * - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04 * - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81 * - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09 * - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo azbestowych,
- 15 01 11 * - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11 * - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12 * - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01 * - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05 * - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

8. Informacje o ilościach wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka

Szacunkową ilość i miejsce występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka pozyskano na podstawie ankiet na temat występowania wyrobów zawierających azbest przekazanych właścicielom nieruchomości, za pośrednictwem sołtysów i po wypełnieniu dostarczonych do Urzędu Gminy.

L.p.	Miejscowość	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość (m ²).
1.	Budzyno Bolki	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	3.808
2.	Budzyno Lipniki	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	3.006
3.	Budzyno Wałędźta	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	6.178
4.	Cieciórki Szlacheckie	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	2.773
5.	Cieciórki Włociańskie	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	255
6.	Czerwonka Szlachecka	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	10.576
7.	Czerwonka Włociańska	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	5.834
8.	Dąbrówka	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	2.833
9.	Guty Duże	Płyty faliste azbestowo –	1.100

		cementowe dla budownictwa	
10.	Guty Małe	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	650
11.	Jankowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	9.852
12.	Janopole	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	3.145
13.	Kałęczyn	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	2.193
14.	Krzyżewo Jurki	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	4.060
15.	Krzyżewo Marki	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	1.685
16.	Lipniki	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	920
17.	Ponikiew Wielka	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	100
18.	Perzanowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	9.213
19.	Sewerynowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	1.755
20.	Soje	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	600
21.	Tłuszcz	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	7.748
22.	Ulaski	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	12.889
23.	Zacisze Nowe	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	420
24.	Obiekty użyteczności publicznej	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	1970
Ogółem			93.563

Zabudowania, gdzie zidentyfikowano wyroby azbestowe to przede wszystkim powierzchnie dachowe budynków gospodarczych oraz mieszkalnych. Z zebranych danych w trakcie przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, że na terenie gminy występuje 93.563 m² wyrobów azbestowych.

Zgodnie z przelicznikiem w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęto, że średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi 11 kg.

Znając powierzchnie wyrobów azbestowo –cementowych oraz wagę 1 m² płyty falistej można obliczyć wagę wszystkich płyt azbestowych:

$$93.563 \text{ m}^2 \times 11 \text{ kg} = 1.029,193 \text{ kg} = 1.029 \text{ Mg}$$

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, właściciele obiektów posiadających obiekty z wyrobami zawierającymi azbest powinni wykonać ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów według załącznika 2 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zmianami).

Odpady zawierające azbest będą składowane i unieszkodliwiane poza terenem Gminy Czerwonka. Prace związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu będą wykonane przez firmę posiadającą stosowne zezwolenia na wytwarzanie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Większość pokryć dachowych azbestowo-cementowych oraz elewacji w Gminie Czerwonka znajduje się w stanie dobrym. Wynika to z faktu, iż mieszkańcy dbają na bieżąco o stan dachów i elewacji, niejednokrotnie malując je i impregnując. Związane jest to z faktem, iż społeczeństwo zdaje sobie sprawę z kosztów wymiany pokrycia dachowego czy ocieplenia budynku po demontażu azbestowej elewacji. Natomiast osoby posiadające dach/elewację w stanie niezadowolającym czy też bardzo złym, mają bardzo małe szanse jego napraw z uwagi na fakt, iż materiał ten został wycofany z produkcji w latach 90.

9. Finansowanie usuwania wyrobów azbestowych.

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym Gminy Czerwonka w latach 2011 – 2032.

Dla zapewnienia finansowania realizacji Programu usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Czerwonka, proponuje się wykorzystanie środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

WFOŚiGW będzie przeznaczał, w ramach funduszy uchwalanych w planie finansowym na ochronę ziemi, środki na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu unieszkodliwiania azbestu.

Realizacja zadań polegających na unieszkodliwianiu azbestu może być dofinansowana w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych w formie dotacji, a po wyczerpaniu środków na dany rok w formie pożyczki .

Koszty kwalifikowane stanowią:

- a) koszt demontażu płyt azbestowych,
- b) koszt przewiezienia azbestu z miejsca demontażu do miejsca unieszkodliwiania,
- c) koszt unieszkodliwiania azbestu

Fundusz nie finansuje nowych pokryć dachowych.

Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób podejmujących się usunięcia i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest określone zostaną w regulaminie.

10. Harmonogram realizacji Programu

Harmonogram realizacji gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka na lata 2011-2032

Lp.	Zadania	Termin realizacji
1.	Opracowanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Czerwonka”	2011 r.
2.	Działania informacyjno – edukacyjne	2011 – 2032 r.
3.	Opracowanie regulaminu w sprawie warunków dofinansowania działań polegających na usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest	2011 – 2012 r.
4.	Demontaż wyrobów zawierających azbest, odbiór odpadów zawierających azbest (płyty azbestowo – cementowe) z nieruchomości osób fizycznych	2011-2032 r.
5.	Raporty okresowe z realizacji Programu – w ramach raportowania Gminnego Planu Gospodarki Odpadami – przedstawiane Radzie Gminy	co 2 lata

11. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza. Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Przewiduje się, że w następnych latach do Urzędu Gminy będzie wpływać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

12. Załączniki

Załącznik nr 1 – Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Załącznik nr 2 – Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania

Załącznik nr 3 – Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone

Załącznik nr 4 – Informacja o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

Załącznik nr 5 – Wykaz podmiotów mających decyzję w sprawie zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest powstającymi w wyniku przeprowadzanych prac remontowo – budowlanych na terenie powiatu makowskiego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski

OCENA
stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

Ilość wyrobów⁴⁾:

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

.....

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	

13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	

20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stale lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nie użytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)

.....
(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

- 1) Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- 2) Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- 3) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
  - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
  - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
  - rury i złącza azbestowo-cementowe,
  - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
  - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
  - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
  - szczeliwa azbestowe,
  - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
  - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
  - papier, tektura,
  - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- 4) Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m^2 , m^3 , mb).
- 5) Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I
MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA**

1. Miejsce, adres .....
2. Właściciel /zarządca/ użytkownik^{*)} :..
- a) osoba prawna – nazwa, adres .....
- b) osoba fizyczna – imię, nazwisko i adres .....
3. Tytuł własności .....
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾ .....
5. Ilość (m², tony)³⁾ .....
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾ .....
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
- a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾ .....
- b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji .....
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾ .....
- .....

(podpis)

Data .....

Objaśnienia:

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.

²⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

⁴⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁵⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" – załącznik nr I do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁶⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁷⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski
Wiesław Widomski

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾, KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca^{*)}:

a) osoba prawna - nazwa, adres,

.....
.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....
.....

3. Tytuł własności

.....
.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....
.....

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....
.....

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

.....
.....

7. Planowane usunięcia wyrobów:

a) sposób

.....
.....

b) przez kogo

.....
.....

c) termin

.....
.....

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
.....

.....
(podpis)

Data .....

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski

Załącznik nr 5

Wykaz podmiotów mających decyzję w sprawie zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest powstającymi w wyniku przeprowadzanych prac remontowo – budowlanych na terenie powiatu makowskiego.

1. Handel i Usługi Andrzej Skoczeń
ul. Polna 20
06-230 Różan.
2. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowo-Produkcyjne ‘ Euro-Gaz’
Łój, Wierzbicka, Nawrot, Wierzbicki – spółka jawna
Górsko 31 a
26-052 Sitkówka – Nowiny
3. AM Trans Progres Sp.zo.o.
ul. Sarmacka 7
61-616 Poznań
4. KURP – DACH Sp.zo.o
Kurpie Dworskie 29
07 – 405 Troszyn
5. „ ADPOL” Adam Koziarek
Usługi - Remontowo – Dekarskie
06-333 Zaręby
Rzodkiewnika 20
6. RAMID Mirosław Dec
ul. A. Kowalskiego 1/54
03-288 Warszawa
7. EKO ZYSK1 Sp.zo.o
Nowy Modlin 45
05 - 180 Pomiechówek
8. P.P.H.U. „ ABBA – EKOMED”
ul. Moniuszki 11/13
87 – 100 Toruń
9. „ WOLT CENTER” Grzegorz Lewandowski
Nowa Biała 1a
09 – 411 Stara Biała
10. P.H.U.”JUKO” Szczukocki Jerzy
ul. 1- go Maja 25
97 – 300 Piotrków Trybunalski
11. Zakład Remontowo – Budowlany „ AMBROŻY” Spółka Jawna
Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży
ul. Meissnera 1/3 lok. 222

- 03 982 Warszawa
- 12 Hydrogeotechnika Sp.zo.o.
ul. Ściegiennego 262 A.
25 -116 Kielce
13. Firma Handlowo – Usługowa „NATEX 2”
Irena Jasińska
Trzcinie 45
06-100 Pułtusk
14. P.P.H.U. „PLASTIMET – PANORAMA” Sp.ozo.o.
ul. Fabryczna 9
05-084 Leszno
15. P.U.H.P „JANUSZ”
ul. Kasprowicza 18
96 -100 Skierniewice
16. Firma Handlowo – Usługowa „WIKI” Agnieszka Majda
ul. Sobieszowska 10A
58- 570 Jelenia Góra
17. „ALBEKO” Sieger Spółka Jawna
87- 510 Kotowy gm. Skwirlno.
18. Firma „Transport – Metalurgia” Sp.zo.o.
ul. Reymonta 62
97 -500 Radomsko

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski